

dets Afløsning? Og er der især en saa ringe Udsigt til, at Sagen vil afvikle sig af sig selv, at vi nu skulle gribe ind deri? Dertil svarer jeg, som jeg før sagde: Nei. Efter de Oplysninger, der ere blevne trykte som Bilag til Betænkningen over denne Sag i det andet Thing, havde vi den 1ste Januar 1861 — den ringe Forskel, som Tiden fra 1ste Januar til 19de Februar kan have frembragt, kunne vi kaste bort — c. 13,900 Fæstegaarde med c. 69,000 Tdr. Hartkorn. Hvad er der deraf afgaaet siden den Tid? Indtil Udgangen af 1868 — længere kunne vi ikke gaae — er der afgaaet som solgte til Selveiendom 3,275 Fæstegaarde med 17,646 Tdr. Hartkorn. Over $\frac{1}{4}$ af Fæstegodsset er altsaa i den Tid gaaet over til Selveiendom. Spørge vi dernæst, om det er overgaaet til de gamle Fæstefamilier, saa erfare vi, at der er solgt til de gamle Fæstefamilier 3,120 Gaarde og kun 155 Gaarde til Fremmede. Omtrent 31 Gaarde ere altsaa gaaede over til de gamle Fæstefamilier for hver $1\frac{1}{2}$, der er gaaet over til Fremmede, og imellem de Sidste har der vel været flere Tilfælde, hvor Fæstefamilien ikke har haft nogen Repræsentant, der kunde overtage Gaarden. Nu vil man maaffee sig, at det er en langsom Fremgang: $\frac{1}{4}$ i 8 Aar. Men vi bør da ogsaa betragte Sagen paa en anden Maade, og vi maae spørge om, hvor mange naturlige Anledninger der i disse 8 Aar har været til, at Fæstegodsset kunde gaae over til Selveiendom. Der har vel fundet enkelte store Masseafhandlinger Sted, fordi Majoratsbefiddere have besluttet sig til at sælge; den ærede Godsbesidder her tilhøre (Rosenvorn-Deilmann) havde saaledes besluttet sig dertil kort før 1861, og den ærede Godseier her tilvenstre (Sehestedt-Juul) har senere taget Beslutning om at sælge en stor Masse, ligesom der er flere andre her i Salen siddende Godseiere, der have solgt meget Betydeligt. Men ved Siden deraf er der dog ogsaa solgt meget Andet efterhaanden. Og med Hensyn til dette Sidste maae vi lægge

Mærke til, hvormange Fæstegaarde der kunne antages i de nævnte 8 Aar at være blevne disponible paa naturlig Maade ved Fæstets Udløb, og over hvor mange af disse der er blevet disponeret i den ene eller den anden Retning. Jeg antager, at jeg ikke sætter et almindeligt Fæstes Varighed for kort, naar jeg sætter det til 35 Aar. Hvis der nu i Gjennemsnit bliver Fæsteledighed paa en Gaard hvert 35te Aar, saa vil der af c. 12,900 Fæstegaarde hvert Aar i Gjennemsnit blive omtrent 360 Gaarde ledige. Det udgjør for 8 Aar omtrent 2,900 Fæstegaarde, der kunne antages at være blevne ledige ved Fæsteforholdets Udløb. Hvad der heraf er solgt, vide vi ikke directe, men vi vide, hvad der er disponeret over paa anden Maade uden at være solgt. Der er saaledes paaen bortfæstet 730 Gaarde, bortforpagtet paa 50 Aar 315 Gaarde, bortforpagtet paa 2 eller flere Personers Levetid 80 Gaarde og desuden inddraget 27. Det Hele, hvorover der er disponeret ved nye Fæstecontracter eller ved nye Bortforpagningscontracter, udgjør altsaa kun noget over 1,100 Gaarde, og herved $\frac{2}{3}$ af de Gaarde, der kunne antages at være blevne fæsteledige, maae altsaa være solgte ved Overenskomst. Dette viser dog, at der har været en almindelig Villie til at lade Fæstegodsset gaae over til Selveiendom. — Jeg beder Dem nu derhos om at betragte Forholdet fra en anden Side, hvorved man vil blive opmærksom paa, at den Standsning, der tildeels er, den modvirkende Strom, der er, den er en reent local. Naar De ville tage den Overfugt, der af Folkethingets Udvalg i denne Sag er givet, for Dem, saa ville De finde, at der i saagodisom samtlige Amter er en stor Majoritet af Tilfælde af Overgang til Selveiendom imod en Minoritet af Bortfæstninger eller Bortforpagninger af Gaarde. Der er kun to Amter, saavidt jeg har kunnet see, der danne en Undtagelse. I det ene af disse — jeg troer, det er Thisted Amt — er der saa ubetydeligt Fæstegods, at man ikke kan udbrage nogen Pro-